

Published in the framework of the Egmont project

Het Europees Parlement is van belang voor u

Het Egmont Instituut

In de gemeenschap is de burger soeverein. Althans in beginsel. In de in opbouw zijnde civitas Europea, die aan het hoofd staat van achtentwintig nationale democratieën, zal de burger in mei via democratische weg met zijn stem de man of vrouw moeten kiezen die hem voor de komende vijf jaar in het Europees Parlement zal vertegenwoordigen. Sinds de eerste rechtstreekse verkiezingen van de Europese afgevaardigden in 1979, werd door de “Europese Economische Gemeenschap”, ondertussen de Europese Unie, een spectaculaire weg afgelegd. De door de volksvertegenwoordigers van deze burgers verworven bevoegdheden zijn navenant indrukwekkend. De kans is echter groot dat de Europeanen de volgende Europese verkiezingen als nooit tevoren mijden. Waarom?

“Deze keer is het anders!” Dit is één van de slogans van het Europees Parlement om de burgers aan te zetten om aan de Europese verkiezingen in juni eerstkomende deel te nemen. Maar is dat niet alleen maar een slogan?

Het klopt dat de verkiezingen van het Europees Parlement in zeker opzicht belangrijker zijn dan de nationale verkiezingen, want zij bepalen de richting die het gehele continent zal inslaan. Het is op Europees niveau dat in toenemende mate de toekomst van de Belgen en hun kinderen speelt. Dit is zo omdat het niet meer één enkele lidstaat - zelfs niet het machtige Duitsland, zelfs niet de nucleaire mogendheden zoals Frankrijk of het Verenigd Koninkrijk – is die zich als solist internationaal kan doen gelden; geen enkel land heeft nog voldoende gewicht om door te wegen op de grote vragen in een wereld die meer en meer onderling afhankelijk is: denken we bijvoorbeeld aan het milieu of energie.

De Europese verkiezingen verdienen in feite alle aandacht van de burgers. En dat om twee redenen.

Ten eerste heeft het op 1 december 2009 in werking getreden Verdrag van Lissabon het actieterrain en de bevoegdheden van de Europese afgevaardigden in sterke mate uitgebreid. De Europese burgers hebben via de tussenkomst van de personen die zij zullen verkiezen op 25 mei wel degelijk iets te zeggen. Zoals Commissaris Viviane Reding zei: “*De kiezers zullen beslissen of Europa een meer sociale weg*

moet inslaan, dan wel een meer liberale marktgerichte koers moet kiezen; of de toekomstige meerderheid in het Europees Parlement voorstander is van openstelling van de grenzen van Europa voor immigratie, dan wel het deze grenzen zal sluiten; of we moeten standhouden tegen de Verenigde Staten met betrekking tot de bescherming van gegevens of genetisch gemodificeerde organismen, dan wel we de voordelen van economische vrijhandel moeten ondersteunen”.

Vervolgens is het zo dat het Europees Parlement overvloedig gebruik maakt van de haar toegekende bevoegdheden en deze bevoegdheden meestal ten dienste stelt van het welbegrepen belang van de personen aan wie het verantwoording verschuldigd is: de kiezers!

- Zo heeft het Europees Parlement erop aangedrongen dat in deze tijden van bezuinigingen het budget voor Erasmus+ wordt verhoogd met 40% ten opzichte van de vorige periode: meer dan vier miljoen jongeren onder de dertig jaar kunnen zo tussen 2014 en 2020 gaan studeren of een opleiding volgen in het buitenland, tegenover slechts 2,8 miljoen voorheen. Investeren in de opleiding en de jeugd is een kwestie van gezond verstand, maar het programma had niet zo veel vooruitgang geboekt indien alleen de Raad van Ministers de exclusieve beslissingsbevoegdheid had gehad.
- In november laatstleden heeft het Parlement verkregen dat de raad van bestuur van beursgenoteerde bedrijven tegen 2020 40% vrouwen telt (vandaag zijn dat slechts 17%). Kunnen er veel Europese vrouwelijke burgers gevonden worden die deze parlementaire vastberadenheid niet waarderen?

Het Europees Parlement voert ook een omvattende strategie om een hoog niveau van consumentenbescherming te waarborgen.

- Morgen zult u slechts één lader nodig hebben voor al uw GSM's, smartphones, tabletten en GPS'en, ongeacht het merk. Dankzij de

Europarlementsleden, die nog veeleisender waren dan de Commissie, werd de maximale kostprijs van een telefoongesprek met een GSM vanuit het buitenland in twee jaar door twee gedeeld.

- Het Parlement heeft voor de rechten van de consument in het geval van commerciële geschillen gezorgd: de consument zal geen langdurige en kostbare procedures meer moeten voeren, maar zal een arbitrage krijgen binnen 90 dagen, zonder te moeten verschijnen voor een rechter, zodat slechts „symbolische kosten” zullen ontstaan.
- Om de verspreiding van elektronische sigaretten te bevorderen heeft het Parlement bereikt dat zij kunnen worden verkocht in speciaalzaken en in tabakswinkels, in tegenstelling tot het voorstel van de Commissie en het standpunt van de lidstaten, welke de verkoop ervan wilden beperken tot apotheken. De voordelen op het gebied van de volksgezondheid zijn niet te betwisten.

Maar voorbij een bijzonder verwende consument, is het de Europese burger, als drager van rechten, en soms zelfs de fundamentele rechten, die gedurende de laatste legislatuur in het centrum van de bezorgdheid van het Europees Parlement stond. Het Parlement heeft herhaaldelijk gezegd dat niet in vraag kwam dat de obsessie voor de veiligheid onbeperkt inbreuk maakt op het recht van burgers om maximale bescherming van hun persoonsgegevens te genieten. In deze context heeft het gevorderd dat wordt gecontroleerd of bepaalde met de Verenigde Staten gesloten overeenkomsten in verband met gegevensuitwisseling, in het bijzonder de gegevens van luchtreizigers, nog gerechtvaardigd bleven. Het heeft ook door een ondubbelzinnige stemming in juli 2012 opgelegd dat het internationale anti-namaak handelsakkoord (“ACTA”) werd opgegeven. Dit akkoord zou de leveranciers van internettoegang hebben verplicht om aan de houders van intellectuele

eigendomsrechten de identiteit van de daders van illegaal downloaden te verspreiden, en dat zonder een minimum aan toezicht door een rechter.

Betreffende de gelijkheid kan nog de beperkende invloed van het Europees Parlement op de omkadering van de aan bankiers betaalde bonussen worden aangehaald. Het is erin geslaagd op te leggen dat deze bonussen worden gelinkt aan de lange termijn prestaties van de banken, en niet aan de winst op korte termijn.

Uit al deze elementen blijkt dat de Europese burgers door hun stem morgen de parlementaire balans in de ene of de andere richting kunnen doen overhellen. Waarom is de kans dan groot dat zij zich voor de Europese verkiezingen niet sterk zullen mobiliseren? Waarom willen zij hun ontevredenheid uitspreken over politieke onderwerpen die niets te maken hebben met Europa zoals het is opgebouwd? Op deze vraag kan geen eenduidig antwoord worden gegeven, maar alleen bruikbare denkpijpen die min of meer, afhankelijk van de gevoeligheid, de oorzaken van de democratische malaise waaronder de Europese Unie lijdt, kunnen identificeren.

Allereerst omdat de Europese constructie nog niet voltooid is, met name voor de financiering ervan. De middelen van de Unie zijn uitsluitend afkomstig van de lidstaten en daarom wordt het financiële kader van het optreden van de Unie in wezen door de Lidstaten bepaald. Het budgettaire debat wordt beheerst door de berekening van het eigenbelang en niet het belang van het geheel. Ondanks de schijn is de rol van het Europees Parlement op dit gebied beperkt. Het Parlement kan zich pas echt laten gelden wanneer het over de middelen zal kunnen stemmen en niet alleen over de uitgaven. Dat is bij lange nog niet het geval!

Anderzijds beheerste de Europese Raad de zoektocht naar een oplossing voor de eurocrisis. De Europese Raad is erin geslaagd om de nodige moeilijke beslissingen om de eenheidsmunt te consolideren te nemen. Het vacuüm in de economische governance is dus ingevuld, bij urgentie, door de staatshoofden en regeringsleiders. Maar de Europese Raad is een instantie waar het gewicht van de grote staten evident is, met name dat van Duitsland. De andere landen vinden er niet altijd de essentiële balans die door de communautaire instellingen tussen de lidstaten van verschillende grootte wordt geboden. De publieke opinie heeft de gevolgen van de bezuinigingen, die door de sterksten werden geïnspireerd, en de last van de inspanningen aan de zwaksten oplegde, kwalijk genomen. Ze zag daarin een overwicht van de uitvoerende macht ten koste van de democratische nationale en Europese parlementen. Soms zag ze bij bepaalde landen een zekere arrogantie, ze verloor haar bakens en voelde zich verzwakt. Dat alles was schadelijk.

Vanwege het dubbelzinnige beeld dat Europa projecteert, en naar aanleiding van de verkiezingen die naderen, moeten de Europese burgers kiezen tussen twee houdingen:

- De burger kan de stembussen mijden of stemmen voor onafhankelijkheidsgezinde, euro-sceptische of euro-fobe partijen: dat zou een proteststem zijn;
- Of hij kan stemmen voor partijen die proberen om de besluitvorming beter te structureren, ze meer democratisch te maken, bijvoorbeeld door van de Europese Raad te vragen om aan het Europees Parlement verantwoording af te leggen voor hun besluiten: dat zou een stem zijn voor verandering.

Het is waar dat het beheer van het gemeenschappelijke goed dat de euro is steeds

minder tegemoetkomt aan de verboden opgelegd in naam van de staatssoevereiniteit en aan de democratieën die alleen op nationaal niveau worden gedacht en gesublimeerd. Vragen kunnen worden gesteld naar het vermogen van onze overheden om echt te focussen op de problemen van het algemeen belang op lange termijn.

De meer ambitieuze, meer filosofische en misschien utopische burger-kiezer zou ook van de vrouw of de man die zijn stem wil krijgen kunnen vragen of hij/zij bereid is te handelen opdat de Europese verkiezingen eindelijk echte Europese verkiezingen worden en de Europese democratie zich eindelijk kan ontwikkelen, los van de boeien waaraan achtentwintig nationale democratieën ze ketenen.

Of hij bereid is om ervoor te vechten dat de verkiezingen in de toekomst in alle lidstaten identiek worden en plaatsvinden op basis van een enkele. Hij kan ook aan de kandidaten vragen of ze bereid zijn om gedurende de volgende legislatuur te vechten opdat de Europese verkiezingscampagnes in de toekomst niet meer worden gevoerd door de nationale partijen, maar door Europese partijen die niet langer alleen maar “lege hulzen” zijn, maar echte politieke programma's verdedigen die zijn vastgesteld en goedgekeurd ten dienste van het Europees algemeen belang zonder de verboden van de nationale partijen. Misschien kan de burger-kiezer aan de man of vrouw voor wie hij kan stemmen vragen of deze ervoor zal vechten dat de Europese Raad rekening houdt met de

resultaten van de verkiezingen van mei bij de keuze van de voorzitter van de Commissie. Dit zijn allemaal verzoeken die, indien erop wordt ingegaan, zouden verhinderen dat de Europese verkiezingen van 2019 spelen tussen 2 wateren, of erger nog achtentwintig...

Zullen al deze eisen uiteindelijk leiden tot concrete resultaten? Dit is niet zeker, maar ze zullen op zijn minst de verdienste hebben het democratische debat te voeden en leven te geven aan een vandaag nog grotendeels onbestaande Europese publieke ruimte. Zo is het niet onmogelijk dat de soevereine burger op termijn op die manier erin slaagt om dingen te veranderen, om op Europees niveau een ware democratie te bedenken die, ook al zal ze altijd moeten samenwerken met andere nationale, regionale en lokale niveaus, niet langer de gevangene ervan zal zijn. Daarvoor zal hij echter langer dan de duur van een enkele legislatuur moeten vechten.

Zult u op 25 mei behoren tot de personen die zich nauwelijks verdedigen en het risico nemen aan hun kinderen een Europa na te laten dat is teruggekeerd naar haar (niet zo) oude demonen?

Deze Policy Brief maakt deel uit van de publicatieserie “The Citizen and the European Elections”. Het project heeft tot doel om de burger dichter bij het debat over de Europese verkiezingen te brengen, door zich te focussen op de EU thema's die de burger in het bijzonder raken.